

ZPRÁVY Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

Udělení Velké zlaté medaile Masarykovy univerzity prezidentu Polské republiky Aleksandru Kwasniewskému

Renata Vlčková

Dne 23. února 2000 se v aule Právnické fakulty MU uskutečnilo slavnostní udělení Velké zlaté medaile Masarykovy univerzity prezidentu Polské republiky panu Aleksandru Kwasniewskému spolu s přednáškou na téma „Středoevropské země na cestě do sjednocené Evropy“.

Tohoto slavnostního aktu pod záštitou rektora prof. RNDr. Jiřího Zlatušky, CSc. a vědecké rady MU se účastnili i významní představitelé veřejného života včetně primátora města Brna Petra Duchoně, předsedy Ústavního soudu JUDr. Zdeňka Kesslera, ministra spravedlnosti JUDr. Otakara Motejla a velvyslanců obou států.

Po úvodním slovu prorektora pro výzkum a vývoj prof. RNDr. Eduarda Schmidta, CSc. seznámil rektor Masarykovy univerzity prof. RNDr. Jiří Zlatuška, CSc. všechny zúčastněné s rozhodnutím vědecké rady MU ohledně udělení tohoto významného ocenění včetně mravních záruk, které jsou kladeny na držitele tohoto čestného vyznamenání v rámci ovlivnění světa vědy i prosazení ideálů humanity a demokracie.

Přednáška prezidenta Polské republiky Aleksandra Kwasniewského se týkala otázek středoevropanství, slovanského faktoru ve sjednocující se Evropě a byla prolnta myšlenkami významných osobností českého i polského politického a kulturního života – Tomáše G. Masaryka, Jana Patočky, Milana Kundery a Václava Havla. Za polské představitele byl zmíněn Cyprian K. Norwid, Stanislaw Brzozowski, Stanislaw Wyspianski, Witold Gombrowicz, Jerzy Giedroyc a Czeslaw Milosz.

„Středoevropskou otázkou“ tvoří dnes několik klíčových otázek. Je to především otázka naší současné identity, vzájemných vztahů mezi zeměmi a společnostmi střední Evropy, představy spolupráce se sousedy našeho regionu, ale i místa a úlohy v rámci architektury sjednocené Evropy.

Je jistě vhodné připomenout, že v dnešní evropské politice je jádrem střední Evropy Polsko, Česká republika a Maďarsko, navíc nás spojuje nejen společný historický osud, ale i zakořenění v hodnotách

západní civilizace. Od roku 1989 je vytvářena stabilita i oblast hospodářského rozvoje. Ovšem stojí za to upevňovat i naši regionální solidaritu, dělit se o úspěch střední Evropy s jinými zeměmi tak, aby nevznikala „sametová lhostejnost“ spočívající v tom, že vývoj událostí v Paříži, Berlíně, Londýně a New Yorku upoutává více naši pozornosti než to, co se odehrává u našich nejbližších sousedů v Praze a Brně, ve Varšavě, v Budapešti a v Bratislavě.

V Evropě 21. století se naskýtá perspektiva spolupráce států v prostoru od Baltského moře, přes střední Evropu, až k černomořskému pobřeží. Tato spolupráce se může rozvíjet v rámci struktur Evropské unie, jakož i v rámci bližších kontaktů i s Ukrajinou, s Ruskem a s Tureckem.

Dnes o členství v Evropské unii jedná tři slovanské státy: Polsko, Česká republika a Slovinsko. Na základě rozhodnutí přijatých na summitu v Helsinkách, byly k této skupině připojeny i Slovensko a Bulharsko. Tento faktor je příčinou toho, že slovanský prvek bude nově ovlivňovat podobu evropských procesů prostřednictvím svých tradic, zkušeností a mentality.

Právě slovanský faktor, podobně jako středoevropský, tradice vztahů se západem a východem, může podstatně přispět k tomu, aby Evropa 21. století byla společným organismem. Objevuje se tu i moravská tradice, tisíciletá kultura a dějiny Moravy jsou rovněž hluboce zakořeněny v západoevropských civilizacích.

Budoucnost střední Evropy vypadá povzbudivě, je tu ale i jiná tvář tohoto dědictví. Některé hrozné události 20. století se zrodily právě tady, na území střední Evropy, v jejím kulturním prostředí. Nemůžeme být tedy jen sebenadšení nad zvláštností střední Evropy, nad jejím historickým posláním. Ať nám neuniká výstraha Václava Havla „Netvoří-li nový evropský pořádek demokraté, dají se do toho nacionalisté“.

Polsko spatřuje v České republice zvlášť blízkého partnera, souseda, spojení a spoluobyvatele středoevropského prostoru.

Po tomto poutavém projevu byla otevřena diskuse, kde zazněly i aktuální problémy současné Evropy i současného politického života Polska, otázky týkající se vzrůstu netolerance, populismu, nacionalismu, rasismu, xenofobie, antisemitismu i prostého lidského rozčarování.

Po kulturním programu a závěrečných slovech poděkoval Aleksandr Kwasniewski za přijetí a ocenění, jež se mu dostalo v rámci setkání se zástupci vědeckých a intelektuálních kruhů, kde mohl hovořit o zkušenostech a výzvách, které obě země spojují.